

**OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE MICHAELY JOSKOVÉ MEDIÁLNÍ VÝCHOVA VE VÝUCE
GEOGRAFIE**

Předkládaná práce sl. Michaely Joskové se na 120 stranách zabývá velmi aktuálním a téměř „průkopnickým“ tématem. Mediální výchova obecně je v české pedagogické literatuře novým tématem a koncepčnímu rozpracování tohoto aspektu vzdělávání na zeměpisné problematice se dosud nikdo nevěnoval.

Autorka zvolila logickou, ve vědeckých pracích obvyklou strukturu, tzn. postupné zužování problematiky završené aplikací. V úvodních kapitolách autorka diskutuje význam mediální výchovy, definuje klíčové pojmy, věnuje se problémům a koncepcím mediální výchovy v zahraničí a v Česku a konečně se pokouší o formulaci cílů mediální výchovy ve vyučování zeměpisu. Ve všech těchto kapitolách autorka dokládá širokou znalost literatury ke studovanému tématu, s informacemi pracuje aktivně a připojuje řadu autorských návrhů, posouzení apod.

Za obsahově nejcennější považuji následující kapitolu 6, která prezentuje autorkou provedený průzkum názorů učitelů zeměpisu na mediální výchovu. Kvalitativní průzkumy pedagogů jsou totiž rovněž výjimkou a o pojetí výuky zeměpisu existují pouze seriózními výzkumy neověřená klišé. Hodnotu provedeného šetření nesnižuje ani skutečnost, že rozhovory byly nahrány pouze s devíti pedagogy. Smutným výsledkem je, že zmíněná klišé byla až příliš často potvrzena, některá vyjádření učitelů dokonce překonávala původní negativní představy.

Ocenit je nutné také kvalitu kapitoly 9, ve které autorka uvádí řadu konkrétních mediálně-výchovných úkolů pro hodiny zeměpisu. Úlohy vycházející volně z progresivní konstruktivistické pedagogiky jsou navíc přiloženy na CD, což jejich uživatelskou hodnotu výrazně zvyšuje. Zdůrazněme také skutečnost, že u didaktických diplomových prací se stává spíše výjimečně, aby kvalita teoretické i aplikační části byla vyvážená.

Práce nemá z obsahového hlediska výraznějších chyb, z metodologického pohledu však lze mít k práci zásadní výhradu. Tou je formulace cílů práce na s. 12. Za svůj hlavní cíl autorka považuje odpověď na otázku jak koncipovat mediální výchovu v zeměpise. Ta je v zápětí specifikována sadou 5 otázek, které se ovšem dotýkají pouze vnějších podmínek koncepce kurikula mediální výchovy. Problém není ani tak v „obsahu“ otázek, jako v jejich formulaci. Např. odpověď na otázku jaký je vztah učitelů zeměpisu k mediální výchově nenapomáhá ke zjištění jaký má postoj učitelů vliv na pojetí/koncepci mediální výchovy. Obdobně není jasné, kdo má odpovědět na otázku o vhodnosti procvičování mediální výchově v zeměpise. Kladné přesvědčení např. autorů odborných statí o této vhodnosti asi nemá velkého vlivu na koncepci předmětu. V případě zahraničních koncepcí mediální výchovy by byla vhodnější např. otázka v čem můžou být tyto koncepce inspirativní pro české podmínky. Všechny dílčí otázky působí až překvapivě nepromyšleně ve srovnání s texty v ostatních kapitolách. Podle mého názoru navíc chybí zásadní otázka týkající se „látky“ mediální výchovy v zeměpise. Která zeměpisná témata lze dobře využít k naplňování cílů mediální výchovy? Existují v zeměpise témata, na kterých lze mediální gramotnost cvičit výrazně účinněji než na tématech z jiných předmětů? Absence těchto otázek pak práci zbytečně často odvádí od geografického obsahu do oblasti obecné pedagogiky.

Z formálních hledisek je práce v pořádku. Výjimečná je absence čárky mezi hlavními větami ve stupňovacím a příčinném poměru. Autorka píše čtivým, místy možná až příliš „lehkým“ stylem. Grafický aparát je vždy doplněn zdroji, autorka správně cituje použitou literaturu.

Poznámka o vágně formulovaných cílech však podle mého názoru výrazně nesnižuje hodnotu celé práce, mj. pro malou možnost navázat na předchozí práce k tomuto tématu. Celkově považuji diplomovou práci sl. Joskové za velmi zdařilou a doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze dne 19. září 2006

RNDr. Miroslav Marada, Ph.D.